

Wykonywanie zawodu nauczyciela, uznawanego powszechnie za jeden z zawodów zaufania publicznego, mimo że wiąże się z ogromnym nakładem pracy oraz osobistego zaangażowania, nie znajduje często odzwierciedlenia w otrzymywanym wynagrodzeniu finansowym. Rekompensatą niskich zarobków ma być próba przynajmniej symbolicznego podkreślenia roli nauczyciela, przybierająca postać wręczanych wyróżnień, a w przypadkach najbardziej zaangażowanych osób – orderów oraz odznaczeń.

Odnaczenia są świadectwem wysokiej jakości pracy świadczonej przez danego nauczyciela, umożliwiając mu osiągnięcie silniejszej pozycji na rynku pracy. Także szkoła zatrudniająca odznaczonego nauczyciela może wykorzystać ten fakt, podkreślając wysoką gwarancję jakości świadczonych usług edukacyjnych.

Należy jednak mieć na uwadze, że procedura wnioskowania o przyznanie orderów oraz odznaczeń, nie tylko państwowych, ale także resortowych, jest bardzo sformalizowana, co często prowadzi do odrzucenia wniosku nie z powodu niedostatecznych zasług nauczyciela, ale z powodu niedopatrzeń formalnych. W niniejszym artykule omówiono informacje konieczne do prawidłowego złożenia wniosku o odznaczenia państwowe oraz resortowe.

Odznaczenia państwowe

Rodzaje nadawanych w Polsce orderów i odznaczeń państwowych zostały określone w *Ustawie o orderach i odznaczeniach*. Mogą one być nadawane z różnych powodów, począwszy od zasług wojennych, a skończywszy na medalu za długoletnie pożycie małżeńskie. Nie są to odznaczenia resortowe, co oznacza, że nie zostały przeznaczone wyłącznie dla osób związanych z oświatą, lecz dla ogółu obywateli wyróżniających się wybitnymi osiągnięciami, wśród których mogą się również znaleźć nauczyciele.

Ważne!

Odnaczenia najczęściej nadawane w związku z wykonywaniem zawodu nauczyciela: Order Odrodzenia Polski, Krzyż Zasługi i Medal za Długoletnią Służbę.

Zapoznanie się z rodzajami odznaczeń jest o tyle istotne, że wnioskując w przyszłości o ich przyznanie, należy się liczyć z wyborem odpowiedniego orderu lub odznaczenia dla danego przypadku.

Order Odrodzenia Polski – jest drugim, po Orderze Orła Białego, cywilnym odznaczeniem państwowym, przyznawanym za wybitne osiągnięcia w działalności państwowej i publicznej (w tym na polu edukacji i oświaty) podejmowane z pożytkiem dla kraju. W przypadku nauczycieli istnieje również prawdopodobieństwo jego przyznania za szczególne zasługi dla służby publicznej czy wybitne zasługi dla rozwoju współpracy z innymi państwami i narodami. Order dzieli się na pięć klas, przyznawanych w zależności od zasług odznaczonego:

- klasa I – Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski,
- klasa II – Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski,
- klasa III – Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski,
- klasa IV – Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski,
- klasa V – Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Krzyż Zasługi – nagroda dla tych osób, które mogą poszczycić się zasługami dla państwa lub obywateli, spełniając czyny przekraczające zakres ich zwykłych obowiązków, przynoszące znaczną korzyść państwu lub obywatelom. Krzyż Zasługi może zostać nadany również za działalność

publiczną, ofiarne niesienie pomocy oraz działalność charytatywną.

Powyższe kryteria przyznawania odznaczenia, w dużym stopniu nieostre i niesprecyzowane, pozwalają na przyznanie Krzyża Zasługi w wielu hipotetycznych sytuacjach zawodowych nauczycieli. Odznaczenie to jest również zdecydowanie częściej przyznawane niż Order Odrodzenia Polski. W przypadku Krzyża Zasługi mamy do czynienia z jego trzema stopniami, mającymi zastosowanie w zależności od wagi zasług odznaczanego:

- I stopień – Złoty Krzyż Zasługi,
- II stopień – Srebrny Krzyż Zasługi,
- III stopień – Brązowy Krzyż Zasługi.

Należy mieć na uwadze, że istnieje możliwość dwukrotnego nadania Krzyża Zasługi tego samego stopnia tej samej osobie. Warto też podkreślić, że przed nadaniem Krzyża Zasługi wyższego stopnia niż obecnie posiadany przez odnaczanego muszą upłynąć co najmniej trzy lata od poprzedniego odznaczenia, jednakże możliwe są w tym zakresie wyjątkowe odstępstwa.

Ostatnim rodzajem odznaczenia państwowego przyznawanego w związku z wykonywaniem zawodu nauczyciela jest Medal za Długoletnią Służbę. Już sama jego nazwa wskazuje, że głównym kryterium jego przyznania jest pełnienie przez nauczyciela długoletniej służby zawodowej. Dodatkowym kryterium jest konieczność wykonywania obowiązków w sposób wzorowy oraz wyjątkowo sumienny. Przepisy przewidują trzy stopnie medalu:

- I stopień – Medal Złoty za Długoletnią Służbę,
- II stopień – Medal Srebrny za Długoletnią Służbę,
- III stopień – Medal Brązowy za Długoletnią Służbę.

Wnioski o nadanie Medalu mogą być składane nie wcześniej niż:

- po 30 latach pracy zawodowej osoby proponowanej do odznaczenia na I stopień,
- po 20 latach pracy zawodowej osoby proponowanej do odznaczenia na II stopień,
- po 10 latach pracy zawodowej osoby proponowanej do odznaczenia na III stopień.

Ważne!

Zgodnie z obecnymi przepisami wniosek o nadanie Medalu za Długoletnią Służbę osobie, która w danym roku nabywa prawo do emerytury, przedstawia się najpóźniej w dniu rozwiązania stosunku pracy z tą osobą.

Procedura wnioskowania – rola dyrektora szkoły

Procedura wnioskowania o przyznanie nauczycielowi odznaczenia państwowego może wydać się w pierwszej chwili niejednoznaczna. Co do zasady, zgodnie z art. 68 ust. 5 pkt 3 *Ustawy prawo oświatowe*, to do zadań dyrektora należy m.in. występowanie z wnioskami, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady szkoły, w sprawach odznaczeń dla nauczycieli oraz pozostałych pracowników. Jednakże, zgodnie z art. 2 ust. 2 i 3 *Ustawy o orderach i odznaczeniach*, ordery (w tym Order Odrodzenia Polski) nadawane są z inicjatywy Prezydenta RP bądź na wniosek Prezesa Rady Ministrów oraz Kapituły Orderów. Natomiast odznaczenia (w tym Krzyż Zasługi oraz Medal za Długoletnią Służbę) nadawane są z inicjatywy Prezydenta RP lub na wniosek:

- Prezesa Rady Ministrów,
- ministrów (w tym MEN),
- kierowników urzędów centralnych oraz
- wojewodów.

Jak widać, w powyższej liście podmiotów uprawnionych do wnioskowania o order lub odznaczenie

---

**Aby czytać dalej, potrzebujesz pełnego dostępu.
Przeglądaj wszystkie materiały w ramach abonamentu lub
prenumeraty.**

Korzyści:

- nielimitowany dostęp do treści,
- aktualizacje materiałów w niezbędnikach, nawet do 2 razy w tygodniu,
- e-czasopisma w nowej, wygodnej formie,
- dodatkowe materiały i wzory dokumentów do pobrania,
- dostęp do porad cenionych ekspertów i praktyków,
- zniżki na kolejne produkty, szkolenia i webinary
i znacznie więcej...

**Zamów na: www.oficynamm.pl
lub skontaktuj się z nami: 61 653 64 30, bok@oficynamm.pl**